Nr. 3996.

CURRENDA XVI.

A. D. 1875.

N. 3336.

Rescriptum s. congregationis Epporum et Regularium de Societate Famularum B. V. Mariae.

Sub 15. Aprilis 1875. N. 1317. communicavimus Venerabili Clero Dioecesano in Currenda X. rescriptum c. r. Locumtenentiae Leopolitanae ex 14. Martii 1875. N. 11931. Nobis ab Illmo ac Rmo Consistorio Premisliensi admotum, quo in fundamento decisionis c. r. apostolicae Majestatis ex 21. Februarii. 1875. societas famularum B. V. Mariae in Galicia (służebniczek P. Maryi) concessa fuit. Modo sub 19. Augusti 1875. N. 1561. communicavit Nobis Illustrissimum ac Reverendissimum Episcopale Consistorium Premisliense copiam rescripti s. Congregationis Epporum et Regularium dtto 29. Maji 1875. N. 1492. quo Sanctissimus Dominus annuendo precibus Illmi Ordinarii Premisliensis una cum expositione de constituta in dioecesi Premisliensi pro tota Galicia Societate famularum B. V. Mariae, a c. r. Gubernio adprobata sibi substratis, Benedictionem Apostolicam pro ista societate, item indulgentias et promissionem canonicae confirmationis impertiri dignatus est. Tenor hujus rescripti Romani est sequens:

Illstris ac Rndme Domine uti Frater. Pergratum accidit Sanctitati Suæ, quod Amplitudo Tua litteris de 15. Aprilis proxime elapsi, narravit circa spiritualem utilitatem quam Tuae Dioecesi affert pia mulierum Societas famularum B. M. V. nuncupata. Quapropter Eadem Sanctitas Sua in paternae benevolentiae et amoris testimonium omnibus, quibus eadem pia Societas constat Apostolicam Benedictionem elargitur, confidens fore ut Societas ipsa majus semper incrementum in bonis, quibus vacat, operibus suscipiat, ac salutares uberioresque in dies afferat fructus. Per hujusmodi vero Pontificiae benevolentiae pignus Sanctitas Sua minime approbare intellexit piam ipsam Societatem vel Institutum, quando quidem mos est ut ad id peculiaris postulatio fieri debeat, in qua exponantur, omnia, quæ pertinent ad Societatis originem, ad illius scopum, seu finem, ad numerum domorum & Sororum ac ad fufficientia sustentationis media nec non ut una simul transmittantur ad hanc S. Congreg. negotiis & consultationibus Episcoporum & Regularium praepositam, commendatiae litterae omnium sacrorum Antistitum unius cujusque dioecesis, in qua aliqua domus Societatis reperitur, nec non propriae, si quas habeant constitutiones, quibus Sorores Societatis reguntur. Nihilominus SSmus D. N. praefatae Societatis in ista Tua dioecesi existentis preces excipiens, illamque aliqua spirituali gratia ac favore prosequi volens

omnibus mulieribus, quae eam constituunt concedere dignatus est Indulgentiam plenariam in forma ecclesiae consueta, quam ipsae lucrari valeant die festo recurrente Immaculatae Conceptionis B. M. V., dummodo tamen dicto die ad s. Exemologesim ac ad s. Synaxim accedant & orent juxta mentem Summi Pontificis; insuper eandem Indulgentiam plenariam iisdem conditionibus elargitus est favore earum, quae dictae Societati adscribuntur, diebus tantum assumptionis habitus, ac professionis votorum simplicium; tandem dispensare dignatus est super litterarum Apostolicarum in forma Brevis expeditione quoad Indulgentiarum de quibus agitur concessionem, contrariis quibuscumque etiam speciali & individua mentione dignis non obstantibus. Haec Amplitudini Tuae significanda erant, cui cuncta prospera ex corde adprecor a Domino, Amplitudinis Tuae — Romae 29. maji 1875. — Uti frater. J. Cardinalis Ferrieri.

E Consistorio Episcopali.

Tarnoviae die 27 Augusti 1875.

Nr. 3347.

Polecenie książki pod tytułem: „Nauka wiary katolickiéj“ wydanéj przez X. Dr. Antoniego Wapplera a przetłómaczonéj przez X. Jędrzeja Swisterskiego Wikarego przy kościele ś. Anny we Lwowie w r. 1875.

W skutek wydanéj do Nas odezwy od Ordynaryatu Metropolitalnego obrz. łać. we Lwowie z dnia 17. Sierpnia 1875. L. 2125. Biskupi Konzystorz uznał za słuszne poleconéj książce X. Jędrzeja Swisterskiego w tutejszéj Diecezyi dać swoję aprobatę. Jakie zaś ta książka ma zalety, oceni Wielebne Duchowieństwo z odezwy Metropolitalnego Ordynaryatu, którą dosłownie tutaj umieszczamy:

L. 2125.

Odezwa.

Często Nas dochodziły utyskiwania Wiel. XX. Katechetów na brak lub wadliwość książek podręcznych do nauki religii w szkołach średnich. Mianowicie nie było dotąd dla klasy piątéj szkół realnych żadnego przekładu polskiego książki niemieckiéj w innych prowincyach Państwa używanéj — napisanéj przez X. Dr. Antoniego Wapplera. Brakowi temu zaradził teraz na wezwanie Nasze Wiel. X. Jędrzéj Swisterski wikary i katecheta szkół ludowych u Ś. Anny we Lwowie przedkładając Nam tłómaczenie polskie wspomnionéj książki X. Dr. Wapplera.— Po dokładném przejrzeniu przekonaliśmy się, że praca ta jest wiernym przekładem podręcznika niemieckiego dla szkół średnich realnych przepisanego, że przedstawione w nim prawdy ś. wiary katolickiéj zgodne są z nauką Kościoła — że wykład onychże jest jasny i zrozumiały, styl gładki, potoczysty - polszczyzna czysta — że się więc pod każdym względem jako podręcznik dla młodzieży i Wiel. XX. Katechetów szkół realnych średnich nadarza. Widzieliśmy się przeto spowodowanymi dać mu Naszę

aprobatę — i odnieśliśmy się do Wysokiéj c. k. Rady szkolnéj krajowéj z wezwaniem, aby książkę tę już z początkiem roku szkolnego 1876 do użytku młodzieży w szkołach realnych średnich wprowadzić poleciła Czyniąc zadosyć prośbie tłómacza, przesyłamy w załączeniu ·/. Najprzewielebniejszemu Ordynariatowi jeden egzemplarz powyżéj wzmiankowanego tłómaczenia, z tém nadmienieniem, że jest gorącém życzeniem tłómacza, aby książka jego także w tych szkołach średnich realnych dla użytku jako podręcznik wprowadzoną została, które jurysdykcyi Najprzewielebniejszego Ordynariatu podlegają.

Od Ordynariatu Metropolitalnego ob. łać.

Lwów dnia 17. Sierpnia 1875.

Z polecenia JE. Ks. Arcybiskupa.

Mosing.

Książkę tę jako nader pożyteczną polecamy nietylko Przewielebnym Katechetom ale nadto innym Przewielebnym Kapłanom.

Z Biskupiego Konzystorza

w Tarnowie dnia 27. Sierpnia 1875.

Nr. 3441.

X. Józef Krauze kapłan Archidiecezyi Warszawskiéj zasuspendowany.

X. Józef Krauze kapłan Archidiecezyi Warszawskiéj, który od lat kilku w Krakowskiéj diecezyi bawił, został rozporządzeniem Ordynaryatu Biskupiego Krakowskiego z dnia 4. Sierpnia 1875. L. 1068. ab officio et ordine zasuspendowany. O czém uwiadamia Biskupi Konzystorz Wielebnych Dusz Pasterzy, by wspomnianego Kapłana gdyby się w diecezyi Naszéj pokazał do ołtarza nie przypuszczali.

Z Biskupiego Konzystorza

w Tarnowie dnia 14. Września 1875.

Nr. 3209.

Libellus commendatur.

In libraria Wagneriana Oeniponti (Innsbruck) libellus aspexit lucem, sub titulo: Lesebüchlein zum ersten Schulunterrichte von Gott, editio quarta, pretio 20 cent., Catechetis scholarum nationalium in 1. et 2. classe multum proficuus, quem Catechetis nostris hisce impense commendamus.

Tarnoviae die 28. Septembris 1875.

Nr. 3696.

Wezwanie do składek na pomnik dla ś. p. Agenora hrabiego Gołuchowskiego Namiestnika Cesarskiego w Galicyi.

Pod dniem 4. Sierpnia 1875. L. 3121. ogłosiliśmy Wielebnemu Duchowieństwu zgon ś. p. Agenora Hrabiego Gołuchowskiego Namiestnika Cesarskiego w kraju naszym, a polecając duszę Jego modłom pobożnym, nadmieniliśmy w krótkości zasługi, jakie ten wierny sługa Monarchy, prawy obywatel i dobry Polak dla kraju naszego położył. Miło Nam było dowiedzieć się, że Wielebne Duchowieństwo życzeniom Naszym odpowiedziało i za duszę Jego nabożeństwo żałobne w bardzo wielu miejscach uroczyście odprawiło. Współczucie jakie ten mąż za życia w kraju naszym posiadał, jakotéż żałoba nad jego zgonem spowodowały Wysoki Wydział kraju naszego, że powziął myśl szlachetną uczczenia zasług ś. p. Gołuchowskiego pomnikiem, któryby mu kraj cały wystawił; w tym celu wystósował do Nas odezwę, którą w odpisie dosłownie umieszczamy. Spodziewamy się, że się Przewielebne Duchowieństwo zajmie gorliwie urządzeniem składki na cel powyższy a zebrane kwoty z wyszczególnieniem imion i nazwisk dawców prześle do Biskupiego Konzystorza.

L. 21357.

Do Przewielebnego Konzystorza.

Odezwa.

„Minęło zaledwie kilka tygodni, kiedy po kraju rozeszła się smutna wieść o zgonie męża, który w ciągu ostatnich dwudziestu pięciu lat stał z małemi przerwami u steru rządu naszego kraju.

Wspaniały dobrowolnym udziałem wszystkich warstw społeczeństwa obrzęd pogrzebowy, szczery żal po téj stracie, a przedtém ogólna troska o przebieg choroby były jawnemi oznakami, iż kraj umiał ocenić zasługi zmarłego Namiestnika, wiernego doradcy i sługi Monarchy a zarazem obywatela przywiązanego do rodzinnéj ziemi.

Wiedziony uczuciem tych zasług zmarłego, zasług zdobytych w cwierćwiekowéj pracy, często wśród sytuacyi najeżonéj trudnościami, do których przełamania lub złagodzenia trzeba było niezłomnéj energii, wytrwałości a poniekąd i często zaparcia siebie samego, Wydział krajowy sądzi, iż trafił w myśl ogółu powziąwszy postanowienie zajęcia się wystawieniem pomnika dla ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego.

Dla tych, co go znali, dla generacyi dzisiejszéj pamięć zmarłego pozostała i pozostanie żywą i bez pomnika, godzi się jednak, by żal nasz po stracie i uznanie zasług zmarłego przekazać potomności, by pomnik wzniesiony przez nas podając pamięć zmarłego odległym pokoleniom był zarazem świadectwem dla nas, iż umieliśmy ocenić pracę, mozoły i zasługi obywatela i męża stanu.

Myśl i zamiar nasz znalazły przychylny odzew u władzy rządowéj, już bowiem w piśmie Prezydyum c. k. Namiestnictwa z d. 6. Września b. r. do l. 6656. uzyskaliśmy w odpowiedzi na pismo nasze z dnia 31. zeszłego miesiąca do l. 20365. pozwolenie do zbierania składek.

Odwołujemy się przeto do serc współobywateli wzywając w imię właściwéj narodowi naszemu wdzięczności do składania datków.

Szczędząc dalszéj zachęty, jako zbytecznéj, w imię zasług zmarłego i należnéj od nas wdzięczności prosimy o składanie datków wprost do Wydziału krajowego na ręce Władz duchownych i świeckich (rządowych, sądowych i autonomicznych), do których równocześnie stosujemy nasze wezwanie.

Skoro składki wzrosną do funduszu potrzebnego na pomnik, godny pamięci zmarłego, zarządzimy publikacyę datków i zawiążemy komitet z mężów z całego kraju, posiadających ogólne zaufanie, by z jego radą i pomocą doprowadzić dzieło w jak najkrótszym czasie do skutku.“

Z Rady Wydziału krajowego.

We Lwowie dnia 14. Września 1875.

Zastępca marszałka krajowego:
Okław Pietruski,
Członek Wydziału krajowego.

Dr. Franciszek Smolka
Dr. Józef Wereszczyński
Maciej Zenon Sarwatowski
} Członkowie Wydziału krajowego.

Dr. Jan Czajkowski,
zastępca członka Wydziału krajowego.

Z Biskupiego Konzystorza
w Tarnowie dnia 1. Października 1875.

N. 3896.

Rozporządzenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych względem prowadzenia ksiąg metrykalnych i wydawania świadectw metrykalnych.

Ces. król. Namiestnictwo nadesłało Nam pod dniem 25. Września 1875. L. 47131. rozporządzenie Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16. Września 1875. L. 1767. tyczące się prowadzenia ksiąg metrykalnych i wydawania świadectw i wyciągów metrykalnych, które dla wiadomości i ścisłego zachowania Wielebnemu Duchowieństwu w całéj rozciągłości udzielamy.

Z c. k. Namiestnictwa.

L. 47131.

„Wysokie c. k. Ministerswo spraw wewnętrznych oznajmiło reskryptem z d. 16. Września 1875. L. 1767. iż niema podstawy do zmiany dotychczasowego zwyczaju wedle którego zarządy parafialne trzech katolickich obrzędów zapisy urodzonych, ślubujących i zmarłych prowadzą w łacińskim języku, ponieważ to postępowanie odpowiada dotychcza-

sowym przepisom wydanym przy zaprowadzeniu metryk i zabezpiecza ważne interesa publiczne i prywatne przywiązane do tych publicznych interesów. Stronom wpisującym własnoręcznie swe imiona stanu i t. d. do metryk urodzenia i ślubów wolno wpisać się w języku polskim, ruskim lub niemieckim.

Wyciągi metrykalne które właściwie są wypisami z ksiąg muszą jako urzędowe wyciągi z publicznych ksiąg, dosłownie zgadzać się z dotyczącymi zapisami w metrykach. Do tego należy się przeto ściśle stósować przy wystawieniu takich wyciągów.

Jeżeli zaś nie idzie o właściwe wypisy ale poświadczenia pewnego w rejestrach zapisanego faktu pozostawia się władzom a względnie stronom wolność żądania wystawienia takich świadectw w jednym z wymienionych języków. Prowadzący metryki ma temu żądaniu o tyle zadość uczynić, o ile posiada wybrany język. Jeżeli strona nie żąda wyraźnie świadectwa w pewnym języku to należy je wystawić w łacińskim języku.

Uwiadamia się o tém Przewielebny Konzystorz odnośnie do sprawozdania dnia 19go Lutego L. 716. ex 1874 z wezwaniem aby uwiadomił bezzwłocznie o tém rozporządzeniu zarządy parafialne i ze swéj strony stósownie do §. 7. Patentu z dnia 20. Lutego 1784. nadzorował aby według tego rozporządzenia postępywały przyprowadzeniu i wystawianiu metryk.

Lwów dnia 25go Września 1875.

Eckhard.

Z Biskupiego Konzystorza
w Tarnowie dnia 12. Października 1875.

Nr. 3533.

Polecenie stowarzyszenia dzieciństwa Jezusowego.

Pod dniem 2. Grudnia 1859. L. 293. z r. 1857. poleciliśmy w kurendzie III. r. 1859. stowarzyszenie ś. Dzieciństwa Jezus zawiązane do wykupienia od śmierci dzieci pogańskich, obszernie podaliśmy wiadomość o pobudkach i celu założonego stowarzyszenia, o środkach, obowiązkach członków, wyliczyliśmy odpusty nadane stowarzyszonym na mocy buli Ojca św. Grzegorza XVI. z 17. Marca i 2. Maja 1846. tudzież Piusa IX. z 10. Stycznia 1847. i 12. Stycznia 1851. dołączając nadto Encyklikę Papieża Piusa IX. z dnia 18. Lipca 1856. Dzięki Bogu stowarzyszenie to przyjęło się w dyecezyi Naszéj, składki coroczne ogłaszamy w kurendach i przesyłamy do komitetu centralnego tegóż stowarzyszenia.

Pod dniem 10. Września 1875. donosi Nam ks. Maurycy Wilczyński Gwardyan konwentu OO. Reformatów w Wieliczce, że Dyrekcya generalna stowarzyszenia Dzieciństwa Jezus dla Austryi w Solnogrodzie powierzyła mu Agenturę w kraju naszym i nadesłała mu 600 egzemplarzy broszurki „Misya dzieci“ jakotéż mnóstwo medalików i obrazków świętych wybitych w celu rozszerzenia stowarzyszenia. Przesyłamy tedy do każdego Dekanatu po 20 egzemplarzy wzmiankowanéj broszurki a przez wzgląd na ważność stowarzy-

szenia Dziecińśtwa Jezusowego, przez wzgląd na cele zbawienne tegóż, i na korzyści duchowne dla członków stowarzyszenia płynące polecamy jak najgorliwsze poparcie celów, stowarzyszenia Dziecińśtwa Jezusowego.

Z Biskupiego Konzystorza
w Tarnowie dnia 12. października 1875.

Nr. 3758.

Metryki ślubne dla żołnierzy stale uwolnionych i rezerwistów do okazania tychże komisyi kontrolującéj wydawane być mają bez marki stęplowéj i bezpłatnie.

Prześwietne c. k. Namiestnictwo udzieliło Biskupiemu Konzystorzowi pod dniem 15. Września 1875. L. 43345. rozporządzenie Wysokiego c. k. Ministerstwa Wyznań i O. z dnia 13. Sierpnia 1875. z poleceniem udzielenia takowego Wielebnym dusz pasterzom do wiadomości i ścisłego zachowania. Rozporządzenie to tyczy się wydawania bezpłatnego i bez marki stęplowéj metryk ślubnych dla stale uwolnionych i rezerwistów wojskowych a to w celu przedłożenia tychże komisyi kontrolującéj wojskowéj dla potrzebnéj ewidencyi.

Rozporządzenie to udzielamy w tekscie oryginalnym jak nadeszło:

„Abschrift des an die k. k. galizische Statthalterei dto 13. August 1875. Z. 12634. ergangenen hohen Ministerial Erlasses.

Zu Folge der bestehenden Vorschriften haben dauernd Beurlaubte und Reservemänner ihre Eheschliessung bei der nächsten auf dieselbe folgenden Controllsversammlung mündlich unter Vorlage des Trauungsscheines oder einer beglaubigten Abschrift desselben anzuzeigen und ist die Thatsache der Eheschliessung von dem die Controlsversammlung abhaltenden Offizier in dem Militairpasse des betreffenden Urlaubers oder Reservemannes an entsprechender Stelle vorzumerken.

Unter dem 24. Dezember 1872. Z. 15885. ist von Seite des Herrn Ministers des Inneren im Einvernehmen mit dem k. k. Finanz und dem k. k. Landesvertheidigungs Ministerium erklärt worden, dass die Trauungsscheine, welche die dauernd Beurlaubten und Reservemänner des k. und k. Heeres und der Kriegsmarine nach ihrer Verehelichung den Controllsversammlungen im öffentlichen Interresse zum Behufe der Evidenzhaltung vorzulegen haben, und welche von der Commission zurückbehalten werden, der **Stempelpflicht nicht** unterliegen, bei Ausstellung solcher Trauungsscheine aber an jeder Stelle, wo das Stempelzeichen angebracht zu sein pflegt, der Zweck der Urkunde mit den Worten *„ausgefertigt für die militärische Evidenzhaltung“* anzugeben sei, wogegen aber Abschriften allgemein gültiger Trauungsscheine, wenn solche zu dem genannten Zwecke beigebracht wurden, die Stempelfreiheit **nicht zukäme**, weil nur solche Urkunden gebührenfrei zu behandeln sind, welche zum Amtsgebrauche ausgefertigt werden, und nicht in den Händen der Partheien bleiben.

Selbstverständlich darf ferner Seitens der Matrikenführer für die Ausfertigung der in Rede stehenden zum Amtsgebrauche dienenden Trauungsscheine eine Ausfertigungsgebühr nicht in Anspruch genommen werden.

Nach einer Mittheilung des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung sind zahlreiche Beschwerden der dauernd Beurlaubten und Reservemänner vorgekommen, dass ihnen von einzelnen Matrikenführern die unentgeldliche Ausfertigung der Trauungsscheine welche sie bei den Controllversammlungen behufs der Berichtigung ihres Grundbuchsblattes abzugeben haben, verweigert wurde.

Um der Wiederholung solcher Beschwerden zuvorzukommen, ersuche ich im Einvernehmen mit dem Herrn Minister des Inneren sämmtliche Matrikenführer im geeigneten Wege eindringlich dahin anzuweisen, dass sie die mehrerwähnten, aus militärischen Dienstesrücksichten unerlässlichen stempelfreien Trauungsscheine, welche sich bloss als dienstliche Belege darstellen, und der Partei nicht zurückgegeben werden, unentgeldlich auszufertigen, und auf denselben stets den Zweck durch den Beisatz **zum Behufe der militärischen Evidenzhaltung** zu bezeichnen haben.

Genehmigen Euer Hochwohlgeboren die Versicherung meiner vollkommensten Hochachtung

Wien, am 13. August 1875.

Für den Minister für Cultus und Unterricht

Fiedler, m. p.

An Seine Hochwolgeboren den Herrn k. k. Vizepräsidenten der Statthalterei für Galizien &. &. &.

Oswald Bartmański, m. p.

C. k. Namiestnictwo.

L. 43345.

Udziela się Przewielebnemu Konzystorzowi Biskupiemu w Tarnowie do wiadomości z uprzejmém wezwaniem by z odpowiednem poleceniem zawiadomić zechciał o treści niniejszego Wys. rozp. c. k. Minist. W. i O. podlegające Urzędy parafialne i samoistne kapelanie względnie wszystkich prowadzących metryki, i w sposób właściwy czuwał nad ścisłém wykonaniem takowego.

Lwów, 15. Września 1875.

Eckhard, w. r.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 19. Octobris 1875.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1875. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistori.